

Тема: О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів»

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання і розуміння цікавих фактів із життя О. Генрі, сюжету новели «Дари волхвів»; уміння стисло або вибірково відтворювати зміст твору, відповідати на запитання за змістом прочитаного / почутого тексту / медіатексту, визначати тематику і мотиви твору, виявляти і передбачати емоційні реакції персонажів; пояснювати причини відповідного емоційного стану персонажів у життєвих ситуаціях; вирізняти невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), які сприяють розумінню змісту художнього тексту / медіатексту; висловлювати своє ставлення до зображених у творі подій і ситуацій;

ключових: розвиток уміння коментувати підтекст, наводити приклади; записувати власне або чуже мовлення, використовуючи прийоми оптимізації думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності; створювати і презентувати художні тексти / медіатексти різних видів на актуальну самостійно визначену тематику.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Опрацювання вступної статті підручника до розділу «Сила дружби і кохання» (с. 112).
Бесіда за епіграфом до розділу.

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Мотиваційна бесіда з учнями. Сьогодні ми дізнаємось, як О. Генрі з провінційного аптекаря-пересмішника та невдалого видавця Вільяма Сідні Портера (це справжнє ім'я та прізвище письменника) перетворився на короля світової новели. Завдяки чому ця людина завжди знаходила вихід зі скрути? Як боролася з ударами долі? Чим особливі його твори? Про це наш урок. Сподіваюсь, вас не залишить байдужими творчість О. Генрі – неперевершеного оповідача, чий новели вважають маленькими шедеврами. Митець співчуває героям, пробуджує в читача надію та оптимізм. Тож твори О. Генрі – джерело добра, світла і людяності.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Знайомство з особистістю письменника та його творчістю. Опрацювання матеріалу підручника на с. 113–115.

Ліричний відступ. Прогулянка Нью-Йорком. У спекотні дні зелені галявини Центрального парку, всіяні людьми, нагадують пляж. Багатолюдно й в інших зелених оазисах, яких, до речі, у найбільшому місті Америки не так вже й багато. І лише в одному сквері алеї навіть у пік полуденної спеки залишалися пустельними. Це Грамерсі-парк, розташований на перетині Лексінгтон-авеню і 21-ї авеню. Якщо це й не найвидатніша

пам'ятка Нью-Йорка, то найцікавіша. Парк розбили в 1831 році, і з тих пір він перебуває у приватній власності. Проникнути за металеву хвіртку можуть лише мешканці навколишніх будинків, у кожного є свій персональний ключ, яким відмикається висока залізна брама. Всім іншим треба чекати Святвечора – це єдиний день у році, коли Грамерсі відкритий для публіки. У двох кроках від парку ми можемо побачити симпатичну таверну «У Піта», на вітрині якої великими буквами виведено: «Це місце обезсмертив О. Генрі, який написав тут у 1905 р. оповідання “Дари волхвів”».

За одним із припущень, Вільям Сідні Портер став О. Генрі напередодні Різдва, і це символічно. Арештант № 34627 в'язниці м. Колумбус замислився, як зробити подарунок доньці, коли зовсім немає грошей. Результатом стали два подарунки: цікаве оповідання читачам та іграшка для маленької Маргарет, придбана за авторську винагороду.

– А ви отримували різдвяні подарунки? Який подарунок ви вважаєте найкращим?

– Що ви робили, коли отримали в подарунок непотрібну вам річ?

Про ситуацію, коли подарунки виявилися непотрібними – новела «Дари волхвів».

Перегляд навчального відео від Адріани Химинець. Буктрейлер до новели О. Генрі «Дари волхвів»:

https://drive.google.com/file/d/1JsXbEJs6Q-Tu2_iNgOCaNLG36uiJu0ev/view?usp=drive_link

Актуалізація опорних літературних і суспільних знань. Оповідання і новела.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Робота з художнім текстом. Коментоване читання, переказ та аналіз новели «Дари волхвів».

Словникова робота. Дар – подарунок, приношення, жертва. Волхви – стародавні жерці, які здійснювали богослужіння і віщували майбутнє. Бакалійник – власник бакалійної крамниці, у якій продаються продукти, сипучі, консервовані або рідкі товари. Гребінь – гребінець із великими зубцями, прикраса для волосся. Кушетка – маленький диванчик, розрахований на одну людину. Пухівка – округлий м'який розпушений пензлик для нанесення пудри. Трюмо – велике настінне або підлогове дзеркало. Сетер – довгошерста порода англійських мисливських собак.

Бесіда за змістом твору.

– Хто є героями новели? Розкажіть, що ви дізналися про них.

– Якими скарбами володіли Делла і Джім?

– Чому вони вирішили позбутися своїх багатств?

– Чи важко Деллі було розлучатися зі своїм скарбом? Як змінився її настрій після прийнятого рішення?

– Доведіть, що молоді люди кохають одне одного (гарячі обійми, дві години пролетіли на рожевих крилах, молитва до Бога, щоб коханий не розлюбив, «ніщо мене не може примусити розлюбити»).

- Назвіть риси характеру, які притаманні Деллі. Наведіть приклади з тексту тих епізодів, де проявляються ці риси.
- Назвіть риси характеру, притаманні Джіму. Як Делла характеризувала його?
- Які риси об'єднують героїв? (Здатність на самопожертву заради кохання, щирість почуттів, романтизм.)
- Чому на початку твору автор підкреслює їхню бідність? (Щоб за контрастом показати наскільки вони багаті, тому що мають справжнє кохання.)
- Наведіть приклади використання антитези в новелі. Яка роль цього прийому?

Визначення ідейного змісту.

- Що ж більше, на думку О. Генрі: вісім доларів на тиждень чи мільйон на рік?
- Чи потрібні подарунки отримали герої?
- Як ви гадаєте, чи повернуть до магазину свої непотрібні подарунки герої новели?
- Яка роль авторського коментаря наприкінці новели?
- Ви згодні з ним? У чому полягає мудрість героїв, що немудро пожертвували своїми скарбами?

Особливість побудови сюжету полягає в тому, що О. Генрі надає розповіді характер літературної загадки й читач не знає, який буде результат подій. І тоді відбувається щось дивне: здавалося б плачевний фінал сприймається як щасливий, оптимістичний. Досягає автор цього ефекту такими засобами як гумор, парадоксальність і ліризм оповіді. Гумор підкреслює, гіперболізує і таким чином викриває протиприродну сутність бідності як суспільного явища та її несумісність із нормальним людським життям.

Також відмінною особливістю розповіді є перевага ліричного начала над епічним.

Головна ідея твору. Герої твору Делла і Джім, так звані маленькі люди, наділені справжніми людськими цінностями, які можуть служити підтримкою та розрадою в найбільш складних життєвих ситуаціях. Вони чисті душею, як діти, мудрі серцем, як волхви. Істинна мудрість – у їхній любові та самовідданій вірності.

Виконання інтерактивних вправ.

«Дари волхвів». Сюжет: <https://learningapps.org/display?v=pak49pu0v24>

«Дари волхвів». Сюжетні елементи: <https://learningapps.org/display?v=p9cpi4mcn25>

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Бесіда за змістом уроку.

- Яка історія виникнення псевдоніма письменника О. Генрі?
- Що таке новела, які риси їй притаманні?
- Які особливості новели «Дари волхвів»?
- Дослідники вважають, що новела має два фінали: сумний і щасливий. Прокоментуйте це твердження.
- Які моральні цінності утверджуються у творі?
- Назвіть відомі вам твори жанру різдвяного оповідання. Доведіть, що новела має риси різдвяного оповідання. Складіть «Гроно знань» або запишіть стисло (тезово):
  - події відбуваються на Різдво;
  - герої – звичайні люди зі своїми проблемами;
  - події спонукають творити добро, виражена ідея прощення та взаєморозуміння;
  - щасливий фінал.
- Складіть власну формулу успіху новели О. Генрі «Дари волхвів». Наприклад: щирі почуття + самопожертва + несподіваний поворот сюжету = щасливий фінал.

Творче моделювання. Що змінилося б в ідейному спрямуванні твору, якби один із персонажів не продав свій найбільший скарб?

VI. Підбиття підсумків

Мікрофон. Чи можна назвати вчинок героїв твору безглуздим? Марна чи виправдана їхня жертва заради непотрібних подарунків?

Працюємо вдома. Складіть кроссенс, кросворд або «хмару слів» за змістом новели.